КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра практичної психології та інклюзивної освіти

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ (КОНСУЛЬТАНТІВ) ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ

«ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ІРЦ»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри практичної психології та інклюзивної освіти

(*протокол № 11 від 22.10.2026 р.)*

Завідувачка кафедри Галина ВАРХОЛИК

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 7-1 від 29 жовтня 2026 р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

Розробники: ***Ремажевська В.М.*** доцент кафедри практичної психології та інклюзивної освіти ЛОІППО, кандидат педагогічних наук, доцент; ***Кузь Г.Б.,*** завідувач обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти ЛОІППО; ***Кидик Л. В.***, методист обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти ЛОІППО

Напрям підвищення кваліфікації: інклюзивна компетентність; створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища; особливості (специфіка) інклюзивного навчання; забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами (ООП).

Розроблено на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти з інклюзивним навчанням та фахівців інклюзивно-ресурсних центрів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 11 червня 2021 р. № 656.

Термін дії програми: з 01.01.2027 до 31.12.2031 року.

Рецензенти:

- **Ігор ТАНЧИН**, заступник директора з науково-педагогічної роботи ЛОІППО, кандидат історичних наук.
- **Людмила ЛИСОГОР,** начальник відділу навчально-методичного забезпечення змісту корекційної та інклюзивної освіти УІРО, кандидат біологічних наук, доцент.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

Урядом України ухвалені зміни в діяльності інклюзивно-ресурсних центрів, які спрямовані на забезпечення систематичної підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Очікується, що реалізація цих змін створить умови для підвищення якості роботи інклюзивно-ресурсних центрів та поліпшить надання послуг дітям з особливими освітніми потребами, їхнім родинам й освітянам, які працюють з дітьми з ООП, та є черговим кроком на шляху до забезпечення рівного доступу до освіти та поліпшення інклюзивної підтримки дітей у навчальному середовищі.

Саме тому підвищення кваліфікації фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів потребує постійного вдосконалення професійних компетентностей в умовах змін законодавства, впровадження новітніх системних підходів до оцінювання розвитку дитини та організації інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах освіти.

Програма враховує основні положення Закону України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (із змінами), Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 (із змінами), Положення «Про навчально-реабілітаційний центр» та Положення «Про спеціальну школу», затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 221 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 № 1132), Порядку утворення та умови функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти, затверджений наказом МОН від 22.08.2024 № 1182; Порядку організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, затверджений постанови КМУ № 530 від 10.04.2019 (у редакції постанови КМУ № 1036 від 26.08.2025), Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 5 лютого 2026 р. № 129) та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх міжнародних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі інклюзивної, спеціальної освіти та професійного розвитку фахівців

(консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Програма підвищення кваліфікації «Організаційні та методичні аспекти діяльності фахівців ІРЦ» розроблена відповідно до стратегічного курсу держави щодо розбудови безбар'єрного освітнього простору та забезпечення рівного доступу до якісної освіти.

Цільова група: фахівці (консультанти) інклюзивно-ресурсних центрів

Обсяг (тривалість): 30 год (1 кредит ЄКТС)

Особливості реалізації програми: програма реалізується в очно-дистанційному форматі. Лекційні та практичні заняття проводяться очно та/або дистанційно в синхронному режимі (відеоконференція), самостійна робота виконується асинхронно на освітній платформі закладу. Навчальні матеріали адаптовані до професійних потреб фахівців (консультантів) ІРЦ із різним рівнем досвіду. Навчання будується на кейсах із реальної практики; слухачі працюють у малих групах і впродовж курсу створюють груповий проєкт, що поєднує всі модулі програми. Рекомендована наповнюваність групи – до 25 осіб.

Форма підвищення кваліфікації: інституційна, (очно-дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: розвиток та вдосконалення професійних компетентностей фахівців (консультантів) ІРЦ щодо організаційно-методичного супроводу дітей з ООП, забезпечення ефективної взаємодії з Командами супроводу закладів освіти та батьками для надання якісних інклюзивних освітніх послуг.

Завдання підвищення кваліфікації:

- актуалізувати знання нормативно-правової бази, що регулює діяльність ІРЦ та порядок організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної та загальної середньої освіти;
- удосконалити навички написання висновку
- надання консультативної допомоги педагогам щодо застосування адаптацій і модифікацій освітнього середовища та навчальних програм;
- сформувати стратегії суб'єкт-суб'єктної взаємодії та партнерства з батьками (законними представниками) дитини з ООП.

Перелік компетентностей, що вдосконалюються/набуваються:
ЗК.01: громадянська відповідальність;

ЗК.02: комунікація та взаємодія в команді;

ЗК.04: лідерська компетентність;

ЗК.05: підприємливість та інноваційність.

В1.2: педагогічна підтримка осіб з ООП;

А2.4: добір сучасних методик для роботи з ООП;

А3.3: цифрові технології в навчанні учнів з ООП;

Б1.1: урахування індивідуальних особливостей учнів з ООП;

Д1.2: використання інновацій у професійній діяльності.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

знає нормативно-правові механізми функціонування ІРЦ та організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної та загальної середньої освіти;

вміє застосовувати діагностичний інструментарій для визначення особливих освітніх потреб (труднощів) дитини;

складає обґрунтовані висновки про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини з ООП та розробляє рекомендації щодо адаптації/модифікації освітнього процесу;

супроводжує діяльність команд психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти та надає їм методичну допомогу.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється шляхом підсумкового тестування (бальна система) та вербального оцінювання виконання практичних завдань. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест з 20 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, — 100 балів. Прохідний бал — 75. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат встановленого зразка

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю, спрямованою на формування та вдосконалення професійних компетентностей фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів у сфері інклюзивного навчання та методичного супроводу закладів освіти.

Особливістю є практико-орієнтований та інтегративний характер, який поєднує роль фахівця (консультанта) ІРЦ як експерта з оцінювання розвитку дитини та як стратегічного консультанта Команд психолого-педагогічного супроводу.

Підсумкові заходи та оцінювання: Оцінювання результатів навчання проводиться систематично й послідовно. Воно включає **поточний контроль** (опитування та аналіз практичних завдань під час занять, виконання модульних тестів) та **підсумковий контроль** (складання підсумкового тесту та розв'язання практичного кейсу).

Самостійна робота містить:

- завдання, спрямовані на ознайомлення з нормативними та інструктивно-методичними документами, що регламентують питання організації проведення комплексної оцінки розвитку дитини з ООП та інклюзивного навчання в ЗЗСО та ЗДО;

-пошуково-дослідницькі завдання, спрямовані на розроблення висновку про комплексну оцінку, вмінь працювати в команді фахівців ІРЦ;

- практичні кейси, які допоможуть сформувати та розвивати знання, уміння та навички педагогічних працівників з організації проведення комплексної оцінки дитини з ООП;

- вправи, спрямовані на рефлексію.

За результатами самостійної роботи слухачі презентують, на основі отриманих результатів готують індивідуальний проєкт, презентують та захищають його (тематика відповідно до фахового напряму) в контексті організації проведення комплексної оцінки дитини з ООП.

Підсумкові заходи: вихідне діагностування; презентація та публічний (дистанційний) захист індивідуального проєкту; тестування, підсумкова рефлексія. Форма підсумкового контролю — залік.

Зміст програми складається з чотирьох модулів. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест з 20 питань. Програма «Організаційні та методичні аспекти діяльності фахівців ІРЦ» передбачає теоретичну та практичну підготовку слухачів, а також виконання ними самостійної роботи та підготовку індивідуального проєкту.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту програми, становить 30 год. з них: 10 год — лекційні заняття; 14 год — практична робота; 4 год — самостійна робота; 2 год —тестування/контрольні заходи (захист проєктів).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Модуль 1. Загальна підготовка	**2**				**2**
Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення діяльності ІРЦ	1				1
Тема 1.2. Атестація та сертифікація фахівців ІРЦ в системі безперервного професійного розвитку.	1				1
Модуль 2. Професійна підготовка	**-**	**4**	**4**	**–**	**8**
Тема 2.1.Організація проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ.	-	2	–	–	2
Тема 2.2. Підготовка висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи	-	2	4	–	6
Модуль 3. Фахова підготовка	8	8		**–**	**16**

Назва навчальних тем	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Тема 3.1. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з функціональними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції	1	1			2
Тема 3.2. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з функціональними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції	1	1			2
Тема 3.3. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з функціональними мовленнєвими труднощами	1	1			2

Назва навчальних тем	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Тема 3.4. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з функціональними фізичними або моторними труднощами, що передбачають обмеження опорно-рухової (кістково-м'язової) функції	1	1			2
Тема 3.5. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з інтелектуальними труднощами	1	1			2
Тема 3.6. Особливості проведення комплексної оцінки дітей із соціоадаптаційними труднощами, зокрема такими, що пов'язані з розладами аутистичного спектра	1	1			2

Назва навчальних тем	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Тема 3.7. Особливості проведення комплексної оцінки дітей із складними порушеннями розвитку	1	1			2
Тема 3.8. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з дефіцитом уваги та гіперактивністю (РДУГ).	1	1			2
Модуль 4. Діагностично-аналітичний	**–**	2	**–**	**2**	**4**
4.1 Вхідне діагностування	–	1	–		1
4.2 Індивідуальний проєкт: презентація	–	–	–	2	2
4.3 Вихідне діагностування, підсумкова рефлексія	–	1	–		1
РАЗОМ	**10**	**14**	**4**	**2**	**30**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Загальна підготовка (2 год)

Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення діяльності ІРЦ

Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»; права дітей з ООП та їхніх батьків. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затверджений постановою КМУ від 15 вересня 2021 р. (в редакції постанови від 5 лютого 2026 р. № 129); Порядок організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти, затверджений постановою КМУ від 10 квітня 2019 р. № 530 (у редакції постанови № 1036 від 26.08.2025 р.); Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затвердженого постановою КМУ від 12 липня 2017 р. № 545 (із змінами); основні завдання інклюзивно-ресурсного центру (далі – ІРЦ). Права і обов'язки фахівців ІРЦ; роль ІРЦ в освіті дітей з ООП, шлях дитини від висновку ІРЦ до початку навчання в садку//школі; навчання учнів з ООП відповідно до категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів), рівнів підтримки.

Тема 1.2. Атестація та сертифікація фахівців ІРЦ в системі безперервного професійного розвитку.

Положення про атестацію педагогічних працівників (наказ МОН від 09.09.2022 № 805, у редакції наказу від 10.09.2024 № 1277) Нормативні вимоги до атестації та участі в сертифікаційних процедурах як інструментів підвищення кваліфікаційної категорії та професійного зростання фахівців ІРЦ. Особливості підвищення кваліфікації педагогічних працівників та джерела фінансування підвищення кваліфікації.

МОДУЛЬ 2. Професійна підготовка (8 годин)

Тема 2.1. Організація проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ.

Умови та місце проведення комплексної оцінки особи з ООП. Алгоритм проведення комплексної оцінки. Особливості подачі документів у період воєнного стану. Вивчення особи з ООП, якій вже надавались психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги; осіб, які мають освітні труднощі тяжкого та найтяжчого ступеня прояву.

Тема 2.2. Підготовка висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи з ООП.

Р[illegible]значення потреб (труднощів) та підготовка рекомендації для особи з ООП. Рівні підтримки особи з ООП в освітньому процесі в ЗДО та в ЗЗСО. Визначення психолого-педагогічних послуг та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) дітям ООП. Адаптація і модифікація — основні стратегії організації освітнього процесу для дітей з ООП: зміни у змісті навчальних предметів (інтегрованих курсів); методах, темпі, середовищі та оцінюванні результатів навчання.

Результат комплексної оцінки - висновок з зазначенням: категорії освітніх труднощів, рекомендованого рівня підтримки в закладі освіти, рекомендацій щодо створення ІПР, з переліком необхідних адаптацій та модифікацій навчальних програм, зазначенням програм психолого-педагогічної та корекційно-розвиткової допомоги. Розгляд конкретних кейсів дітей залежно від категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) та рівня підтримки. Оформлення висновку в АС «ІРЦ».

МОДУЛЬ 3. Фахова підготовка (16 годин)

Тема 3.1 Особливості проведення комплексної оцінки дітей з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції.

Встановлення конструктивної взаємодії з дитиною з порушеннями зору.

Особливості психофізичного розвитку дітей з порушеннями зору. Зорові когнітивні функції та їхній вплив на поведінку дитини з ООП. Методика проведення психолого-педагогічної оцінки дітей із зниженим зором і сліпотою. Вимоги до діагностичного та дидактичного матеріалів, що використовується. Умови проведення обстеження дитини з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції. Використання тифлотехнічних засобів і пристроїв, шрифту Брайля, оптичних та неоптичних засобів корекції.

Т[illegible]ма 3.2. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції.

Прийоми налагодження комунікації з дитиною з порушеннями слуху. Особливості психофізичного розвитку дітей з порушеннями слуху. Методика проведення психолого-педагогічної оцінки дітей із зниженим слухом і глухотою. Вивчення орієнтування дитини у звуковому середовищі; доступ до інформації; здатність опанувати словесне мовлення; розвиток пізнавальної сфери; можливість встановлювати соціально-комунікативні зв'язки; мова спілкування і мова навчання; мовно-культурну приналежність. Використання жестової мови,

дактиля, візуальних підказок. та оцінювання пізнавального й мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями слуху.

Тема 3.3. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з функціональними мовленнєвими труднощами.

Встановлення конструктивної взаємодії з дитиною з порушеннями мовлення. Особливості психофізичного розвитку дітей з порушеннями мовлення. Порушення усного мовлення та порушення писемного мовлення (порушення читання та письма). Порушення мовлення та мови, що досить часто проявляються в різноманітних формах і супроводжуються порушеннями розумових операцій (аналізу, синтезу, класифікації, узагальнення, звукового та буквеного прогнозування). Прояви мовленнєвих порушень: від досить простих форм (відсутність, заміна звука) до досить складних (повна відсутність мовлення за збереження слуху, порушення мовлення внаслідок неврологічного захворювання тощо). Особливості проведення комплексної оцінки з врахування віку, соціального оточення та життєвого досвіду дитини з ООП.

Тема 3.4. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з функціональними фізичними або моторними труднощами, що передбачають обмеження опорно-рухової (кістково-м'язової) функції.

Дослідження моторної (фізичної) сфери (велика та дрібна моторика), зорово-моторної координації. М'язовий тонус та об'єм рухів; втомлюваність та темп діяльності; вивчення когнітивної, соціально-емоційної, мовленнєвої та адаптивної сфери.

Використання шкал класифікації порушень: наприклад, системи класифікації великих моторних функцій (GMFCS) для дітей із ДЦП, яка дозволяє чітко визначити рівень мобільності дитини та спрогнозувати її потреби в кріслі-колісному чи ходунках. Асистивні засоби та допоміжні технології. Оцінка освітнього середовища та визначення потреби в адаптаціях; спеціальна організація робочого місця.

Тема 3.5. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з інтелектуальними труднощами.

Ключові напрями комплексної оцінки дітей з інтелектуальними труднощами (п'ять обов'язкових сфер дослідження): оцінка фізичного та мовленнєвого розвитку та емоційно-вольової сфери. Оцінка когнітивної сфери (основа діагностики): дослідження особливостей мислення (переважання наочно-дієвого та наочно-образного мислення над словесно-логічним, труднощі абстрагування та узагальнення); оцінка пам'яті (уповільнений процес запам'ятовування, швидке забування) та уваги (низька стійкість, швидка виснажливість). Оцінка освітньої діяльності: аналіз наявних знань, умінь і навичок відповідно до віку (або шкільної програми); оцінка здатності до

навчання (наскільки дитина сприймає допомогу дорослого під час виконання завдань).

Використання стандартизованого інструментарію: сучасні міжнародні методики, адаптовані в Україні, такі як WISC-V (для оцінки інтелекту дітей від 6 років), Leiter-3 (невербальний тест інтелекту, ідеальний для дітей із тяжкими порушеннями мовлення) та PEP-3 (для психоосвітнього профілю).

Етапність та дозування навантаження; форма подачі завдань та оцінка зони найближчого розвитку. Альтернативна і допоміжна комунікація.

Тема 3.6. Особливості проведення комплексної оцінки дітей із соціоадаптаційними труднощами, зокрема такими, що пов'язані з розладами аутистичного спектра.

Специфіка встановлення контакту, типові симптоми РАС. Три теорії мислення. Використання візуальної підтримки, додатковий час на роздуми та відповідь; попереджання про зміни, встановлення ритуалу початку та закінчення діяльності; попередження сенсорного перенасичення тощо.

Проведення тестування навичок, побудова стратегії, вибір методів навчання. Наявність бар'єрів у навчанні; небажана поведінка, її функції і причини; шляхи подолання. Формулювання пріоритетності цілей розвитку, першочергових завдань для команди супроводу. Рекомендації щодо створення сенсорно безпечного середовища.

Тема 3.7. Особливості проведення комплексної оцінки дітей зі складними порушеннями розвитку.

Специфіка встановлення контакту в залежності від комбінації порушень психофізичного розвитку. Закон нерівномірності або гетерохронності розвитку особистості дитини. Поняття психологічного віку (за визначенням Л.С.Виготського). Визначення провідної діяльності дитини, що визначає її ставлення до світу, позицію і взаємодію з тими елементами соціального середовища, які в даний момент є джерелом розвитку. Використання електронних пристроїв для мовлення (комунікаторів); особливості застосування календарної системи та інших засобів альтернативної комунікації; підбір індивідуального варіанту пристроїв, додатків та форматів спілкування для кожної дитини зі складними порушеннями розвитку.

Карти вподобань; заповнення карт розвитку, чек-листів, профілів сформованості умінь і навичок, складання портфоліо та аналіз продуктів діяльності учня. Проведення тестування навичок, побудова стратегії, вибір методів навчання. Наявність бар'єрів у навчанні; небажана поведінка, її функції і причини; шляхи подолання. Формулювання пріоритетності цілей розвитку, першочергових завдань для команди супроводу. Спеціальна організація життя дитини в закладі освіти і вдома. Стратегія «малих кроків».

Тема 3.8. Особливості проведення комплексної оцінки дітей з дефіцитом уваги та гіперактивністю (РДУГ).

Методологія виявлення індивідуальних освітніх бар'єрів та функціональних обмежень під час проведення комплексної оцінки. Особливості діагностики стану виконавчих функцій, рівня концентрації уваги та контролю імпульсивності в умовах обстеження. Використання валідизованих міжнародних шкал та опитувальників: шкали Conners (Коннерс), опитувальник Vanderbilt (Вандербілта): критерії DSM-5 або МКХ-11.

Диференційна діагностика (Виключення інших станів, які мають схожі прояви (неуважність, тривожність, імпульсивність); труднощі навчання (дислексія, дисграфія); соматичні чинники. Визначення сильних сторін та ресурсів дитини (збережені когнітивні функції, таланти, високий рівень креативності, гіперфокус на цікавих завданнях та компенсаторні механізми). Рекомендації для подальшої індивідуальної програми розвитку (ІПР).

МОДУЛЬ 4. Діагностично-аналітичний (4 годин)

Тема 4.1. Вхідне діагностування.

Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою підвищення кваліфікації. Формування очікувань учасників курсів.

Тема 4.2 Індивідуальний проєкт: презентація проєкту.

Тема 4.3 Вихідне діагностування, підсумкова рефлексія.

Підсумкова рефлексія.

4. ВИМОГИ ДО ГРУПОВОГО ПРОЄКТУ.

Тематика проєктів обирається з переліку, наданого викладачем. Проєкт має містити:

- аналіз конкретного кейсу дитини з ООП та організації її навчання;
- адаптацію освітнього середовища;
- складену ІПР та/або індивідуальну навчальну програму (індивідуальний навчальний план);
- приклади адаптації і модифікації навчального матеріалу та освітнього середовища;
- висновки щодо ефективності виконання ІПР.

Форма представлення — презентація або буклет. Захист — публічний/ дистанційний.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. **Практикум із кодування за МКФ-ДП:** Аналіз запропонованого клініко-педагогічного кейсу дитини, визначення її сильних сторін та наявних бар'єрів в освітньому середовищі, а також складання профілю функціонування за доменами Міжнародної класифікації функціонування.

2. **Оформлення висновку комплексної оцінки ІРЦ:** Заповнення шаблону висновку комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини на основі результатів діагностичного обстеження (із фокусом на логічний зв'язок між виявленими труднощами та підсумковим колегіальним рішенням).

3. **Розробка диференційованих рекомендацій:** Формулювання адресних рекомендацій для педагогів та батьків щодо організації освітнього простору, модифікації/адаптації навчальних матеріалів для дітей із різними категоріями труднощів (РАС, РДУГ, порушення зору або слуху на вибір).

4 . **Моделювання кейс-взаємодії Команди супроводу:** Розробка алгоритму спільних дій та розподілу зон відповідальності між фахівцем ІРЦ, вчителем, асистентом вчителя та батьками під час першого засідання Команди психолого-педагогічного супроводу та перегляду ІПР.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Напрями реформування та останні нормативно-правові зміни в діяльності інклюзивно-ресурсних центрів в Україні.
2. Механізми фінансування корекційно-розвиткових послуг та порядок використання субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами.
3. Філософія та архітектура МКФ-ДП: взаємодія між станом здоров'я, факторами середовища та особистісними факторами дитини.
4. Етичні стандарти, деонтологія та правила використання коректної термінології під час професійної комунікації і проведенні комплексної оцінки дітей з особливими освітніми потребами.
5. Світові стандартизовані методики та скринінгові інструменти оцінки розвитку, що використовуються фахівцями ІРЦ для верифікації проявів РАС та РДУГ.
6. Специфіка добору та використання асистивних технологій, засобів альтернативної та додаткової комунікації (АДК) і спеціального дидактичного матеріалу для дітей із сенсорними порушеннями (зору та слуху).

7. Інструменти та показники моніторингу динаміки розвитку дитини під час консультативного супроводу Команд психолого-педагогічного супроводу закладів освіти.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Конвенція ООН про права дитини.
2. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
3. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю.
4. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
5. Закон України «Про освіту» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
6. Закон України «Про повну загальну середню освіту» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.04.2019 № 530 «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти» (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF#Text
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text
11. Наказ Міністрів освіти і науки України від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти». URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti

12. Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2022 № 1035 «Про затвердження Положення про систему автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1307-22#Text
13. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1008-р «Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1008-2017-%D1%80#Text
14. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р «Про затвердження Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text

Основна література

1. Литовченко С. В., Жук В. В., Таранченко О. М. Дитина з порушенням слуху. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 56 с.
2. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навчально-методичний посібник / за заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ : Пересвіт, 2018. 252 с.
3. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
4. Софій Н. З. Спільність зусиль: фахівці в інклюзивному класі : навчально-методичний посібник. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2016. 108 с.
5. Сучасні підходи до оцінювання розвитку дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах : методичний посібник / за ред. В. В. Засенка, А. А. Колупаєвої. Київ : Інститут спеціальної педагогіки і психології ім. М. Ярмаченка НАПН України, 2020. 144 с.

Додаткова література

1. Аширок Н. Інклюзивна освіта: системний підхід. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2015. № 29. С. 11–16.
2. Литовченко С. В. Діяльність ІРЦ у системі підтримки дітей з особливими освітніми потребами: актуальні питання. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2020. № 4 (93). С. 30–36.
3. Права людини: знати, щоб захищати. Що треба знати про захист прав дітей з інвалідністю : методичний посібник / за заг. ред. Н. З. Софій. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 52 с.

Інформаційні та електронні ресурси

1. Автоматизована система інклюзивно-ресурсних центрів (АС «ІРЦ»). URL: https://irc.gov.ua/

2. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. URL: https://ispukr.org.ua/

3. Міністерство освіти і науки України (розділ «Інклюзивне навчання»). URL: https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya

4. Національна Асамблея людей з інвалідністю України. URL: https://naiu.org.ua/

5. Портал «Нова українська школа» (рубрика «Інклюзія»). URL: https://nus.org.ua/tags/inklyuziya/

6. Публікації та методичні матеріали Українського інституту розвитку освіти (УІРО). URL: https://uied.org.ua/publikaczii/

7. Представництво ЮНІСЕФ в Україні (Освітні матеріали). URL: https://www.unicef.org/ukraine/

8. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» (Електронна бібліотека). URL: http://www.ussf.kiev.ua/